

Zitting 1975-1976

13 908

Herziening van het wettelijk minimumloon en enige sociale verzekeringsuitkeringen per 1 juli 1976 en 1 januari 1977

Nr. 12

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 16 juni 1976

Nadat op voorstel van de eerste ondertekenaar van de gewijzigde amendementen van de leden Barendregt en Nypels (13 908, nr. 11) de plenaire behandeling van dit wetsontwerp was geschorst kwam de vaste Commissie voor Sociale Zaken¹ op dinsdagmiddag 15 juni 1976 bijeen om mondeling overleg te voeren met de Minister van Sociale Zaken over technische problemen welke zouden kunnen ontstaan bij aanvaarding van genoemde amendementen.

De Minister was bij dit mondeling overleg vergezeld van enkele van zijn medewerkers.

De commissie heeft de eer over het gevoerde overleg als volgt verslag uit te brengen.

De eerste ondertekenaar van de amendementen, voorkomend op stuk nr. 11, zei begrepen te hebben dat de technische problemen welke bij aanvaarding daarvan zouden kunnen ontstaan vooral betrekking hebben op de groep van minimumloontrekkers en uitkeringsgerechtigden in wier situatie zich in de loop van de tweede helft van 1976 voor de uitbetaling relevante wijzigingen voordoen. Graag zou zij van de Minister echter een nadere toelichting ontvangen aangaande de aard en omvang van de technische problemen die bij de uitvoering zouden rijzen.

Mochten die problemen inderdaad onoverkomelijk zijn dan zou wellicht gedacht kunnen worden aan een meer globale uitvoering van de in de amendementen beoogde inhalingsmanoeuvre voor de bedoelde groep. Door het opnemen van een bepaalde clause in de wet zou de Minister dan de gelegenheid moeten krijgen, in goed overleg met de uitvoeringsorganen, nader te bepalen op welke wijze die inhaling precies zal worden gerealiseerd. De strekking van de ingediende amendementen zou daarmee niet veranderen.

Dit lid wees er voorts op dat het in amendement I voorgestelde lid 4 van artikel 2 de Minister reeds de mogelijkheid geeft, mede naar aanleiding van het overleg met het bedrijfsleven, voor 1 januari 1977 te bepalen dat het uitkeringsbedrag wordt aangepast op een door hem aan te geven wijze. De definitieve bepaling van het uitkeringsbedrag kan dus na overleg met het bedrijfsleven geschieden.

De Minister merkte allereerst op dat er, behalve de reeds door hem in het plenaire debat kort aangeduide maar vrij onoverkomelijke bezwaren van

¹ Samenstelling: Van Leeuwen (ARP), Veltinga (PvdA), Roolvink (ARP), Barendregt (PvdA), Nypels (D'66), Van der Lek (PSP), Hermesen (KVP), **voorzitter**, Rietkerk (VVD), Verbrugh (GPV), Van der Gun (KVP), Meis (CPN), Van Aardenne (VVD), **ondervoorzitter**, Van Zeil, Kruisinga (CHU), Poppe (PvdA), Van der Doef (PvdA), Van der Heem-Wagemakers (PPR), Albers (PvdA), Staneke (DS'70)

technische aard, ook overigens naar zijn oordeel nogal wat bezwaren kleven aan de amendementen. Hij wees erop dat verwerping van het nu voorliggende wetsontwerp een stijging van de totale premielast met f 350 mln. zou betekenen. Uitgedrukt in premiedruk voor de modale werknemer is dat een verzwaring met 0,3%. Maar ook de in de amendementen voorgestelde inhaalmanoeuvre zou natuurlijk leiden tot verzwaring van de premiedruk.

Wat de technische bezwaren betreft moest de Minister constateren dat het niet mogelijk zou zijn tijdig de uit een oogpunt van billijkheid en gelijke rechtsbedeling vereiste zorgvuldige procedures te ontwikkelen. Aanvaarding van de amendementen zou immers betekenen dat al diegenen die – voor een hoe beperkte periode ook – tussen 1 juli 1976 en 1 januari 1977 een uitkering ontvangen op grond van een van de sociale verzekeringswetten moeten worden geregistreerd, waarbij tevens alle voor de uitbetaling relevanten wijzigingen in de individuele omstandigheden van al deze mensen zouden moeten worden geregistreerd en getoetst. Aanvaarding van de amendementen zou voorts betekenen dat onnoemelijk veel verrekeringen zullen moeten plaatsvinden tussen de verschillende uitvoeringsorganen waaronder de gemeenten. De Minister zei geen kans te zien een verantwoorde oplossing aan te geven voor deze technische problemen.

De Minister benadrukte tenslotte dat het, op grond van de door hem aangevoerde argumenten, verre zijn voorkeur zou genieten als de indieners bereid zouden zijn hun amendementen in te trekken. Zijnerzijds sprak hij de bereidheid uit, als de Kamer daarop – eventueel in de vorm van een motie – zou aandringen, in de tweede helft van 1976 een verantwoorde oplossing te zullen nastreven voor het probleem van de gewraakte «extra» matiging van de minimuminkomentrekkers. Zowel over de vorm waarin die «extra» matiging eventueel zou kunnen worden ingehaald of gecompenseerd als over de categorieën op wie een inhalingsmanoeuvre betrekking zou hebben is nader onderzoek en overleg noodzakelijk. De eventuele inhalingsmanoeuvre zou niet alleen uit een oogpunt van uitvoerbaarheid een verantwoorde moeten zijn, maar ook verantwoord moeten zijn in het algehele sociaal-economische beleid.

Door enkele medewerkers van de Minister werd vervolgens nader toege-licht welke technische moeilijkheden zouden ontstaan bij aanvaarding van de amendementen van de leden Barendregt en Nypels.

Zij wezen erop dat er bij de uitvoeringsorganen, met name ook in verband met de toenemende automatisering, zoveel mogelijk naar gestreefd wordt gestandaardiseerde methoden te hanteren voor de berekening van premies en uitkeringen. Het moet absoluut onmogelijk worden geacht om nog voor 1 juli a.s. op verantwoorde wijze veranderingen aan te brengen in de gebruikte methoden. Alleen al de gedachte zulks nog voor 1 juli a.s. te moeten realiseren, heeft de uitvoeringsorganen de schrik om het hart doen slaan.

Voorts doet zich het probleem voor dat op het Ministerie van Sociale Zaken eerst nog de nodige uitvoeringsmaatregelen ontworpen zouden moeten worden, waarbij zich ongetwijfeld weer nieuwe moeilijkheden zullen voordoen.

Als de amendementen zullen worden aangenomen, zullen ook problemen rijzen ten gevolge van de dan noodzakelijke onderlinge verrekeringen tussen de verschillende uitvoeringsorganen omdat mensen gedurende een bepaalde tijd een uitkering ontvangen krachtens de ene regeling en gedurende een andere periode krachtens een andere regeling.

Uitvoering van de amendementen zou, vervolgd door de medewerkers van de Minister, vereisen dat ieder van de ruim 1 700 000 uitkeringsgerechtigden gedurende de gehele periode tussen 1 juli 1976 en 1 januari 1977 als het ware zou moeten worden «gevolgd» om te bezien of zich in zijn situatie voor de uitkering relevante veranderingen voordoen. Ter illustratie wezen zij erop dat zich jaarlijks alleen al in het bestand aan AOW-trekkers meer dan 200 000 mutaties voordoen.

Ook maakten de ambtenaren nog melding van complicaties die zouden kunnen optreden bij de toepassing van de samenloop- en Kortingsbepalin-

gen in de onderscheiden wetten, zoals bij de eigen bijdrageregeling krachtens de AWBZ en de internationale regelingen.

Afsluitend concludeerden zij dat geen enkele garantie kan worden gegeven, dat de uitvoering van de amendementen vlekkeloos zou kunnen geschieden. De kans is daarbij groot dat veel uitkeringsgerechtigden niet zullen krijgen waarop zij in feite recht kunnen doen gelden.

De eerste ondertekenaar van de amendementen zei op zich zeker onder de indruk te zijn van de moeilijkheden welke zullen ontstaan bij aanvaarding van de amendementen. Zij voerde echter aan, onder verwijzing naar de door haar tijdens het plenaire debat hierover gemaakte opmerkingen, juist tot de indiening van amendementen te zijn overgegaan om ongewijzigde aanvaarding van het wetsontwerp in ieder geval te voorkomen. Als nu de technische problemen inderdaad onoverkomelijk blijken, zou wellicht gekozen kunnen worden voor een meer globale maatregel voor die uitkeringsgerechtigden, die in een gewijzigde situatie zijn komen te verkeren. Voor deze groep zou dan niet tot op de cent nauwkeurig het juiste «inhaal»-bedrag behoeven te worden berekend. Eventueel zou een en ander bereikt kunnen worden door nog een lid aan de amendementen toe te voegen, luidende «Onze Minister kan nadere regelen stellen omtrent categorieën op wie de voorgaande leden niet van toepassing zijn.». Naar het oordeel van dit lid van de P.v.d.A.-fractie zou het in ieder geval de voorkeur verdienen in dit wetsontwerp bepalingen op te nemen op grond waarvan maatregelen genomen kunnen worden welke gericht zijn op het inhalen van de extra matiging van de minimuminkomenstrekkingen. Het zou onjuist zijn, nu die extra matiging in dit wetsontwerp aan de orde is, het inhalen daarvan niet ook bij deze gelegenheid in principe te regelen.

een lid van de V.V.D.-fractie, die overigens opmerkte dat het in de eerste plaats aan de indieners van de amendementen is al dan niet consequenties te trekken uit de woorden van de Minister, vroeg om een nadere aanduiding van de voorwaardelijk door de Minister toegezegde inhaalmanoeuvre. Is de Minister voornemens te zijner tijd in een wetsontwerp voor te stellen wat nu in de amendementen-Barendregt/Nypels is verwoord?

Een lid van de S.G.P.-fractie suggereerde dat de indieners in die zin hun amendementen zouden wijzigen dat de Minister de bevoegdheid zou krijgen bij algemene maatregel van bestuur regelen te stellen voor het inhalen van de matiging gedurende de tweede helft van 1976. Dan zou nu reeds een wettelijke basis gelegd zijn voor de door de indieners voorgestane inhaalmanoeuvre.

De Minister zei geen rechtsgrond te zien voor een eventuele uitsluiting van de inhalingsmanoeuvre van de groep wier situatie gedurende de tweede helft van 1976 aan wijziging onderhevig is geweest. Als men daartoe zou overgaan, zou men zijns inziens op ongerechtvaardigde wijze discriminatie toepassen.

Naar alle waarschijnlijkheid zou inderdaad voor een eventueel later voor te stellen inhalingsmanoeuvre een apart wetsontwerp moeten worden ingediend. Ook zou, uiteraard na afweging van alle daaraan verbonden aspecten, een structurele verhoging van het minimumloon overwogen kunnen worden. De Minister herhaalde nog eens nadrukkelijk dat over de vorm en de modaliteiten van een eventuele inhalingsmanoeuvre nog onderzoek en overleg noodzakelijk is.

De Minister zei op het eerste gezicht niet aan te nemen dat een toevoeging op de amendementen, waardoor de Minister van Sociale Zaken de mogelijkheid zou krijgen bepaalde nader vast te stellen categorieën van de inhalingsmanoeuvre uit te sluiten, een bevredigende oplossing zou zijn voor de geroepen problemen. Hij had de indruk dat zijn bezwaren tegen de amendementen door een dergelijke toevoeging niet zouden worden weggenomen. Hij zou zich echter, alvorens een definitief oordeel te geven, eerst nog intern willen beraden over alle aspecten van een dergelijke wijziging van de amendementen. Ook de van S.G.P.-zijde aan de indieners gedane suggestie zou de Mi-

nister nog eens intern op zijn precieze merites willen bekijken. In ieder geval zal dat nader intern beraad voor woensdagmiddag 13.00 uur moeten zijn afgerond.

De voorzitter van de commissie,
Hermsen

De griffier van de commissie,
Elkerbout